

El retrat

Un relat de: [Vicenç Bacardit i Garcia](#)

EL RETRAT

Tal com se li exigia en el contracte que feia només uns mesos havia signat, la Beatriu es va depilar una vegada més els quatre pèls foscos que treien el cap per les seves cames. Havia de fer el mateix a les aixelles, a l'entrecoix i mantenir arreglada la zona del pubis. La Beatriu era model de nus d'una prestigiosa escola d'arts de Barcelona. Tenia un cos realment atractiu, i per això li havien proposat aquesta singular feina que li permetia pagar-se els seus estudis de filologia anglesa. Volia ser traductora. Els nois de la classe on s'exhibia la miraven amb desig, mentre que les noies ho feien amb enveja. Eren els problemes de combinar aquella perfecta anatomia, ideal per aprendre a dibuixar cossos canònics, amb aquella feina un tant avorrida. Sort que com a mínim deixaven que llegís mentre posava.

La professora de dibuix, la Remei, tenia un tracte ben especial amb ella. Quan arribava a classe i es treia el barnús -el moment més esperant per als alumnes masculins-, la Beatriu passava a ser un objecte més de dibuix. Igual que un gerro o una peça de fruita que els pupils havien de reflectir sobre la tela, la Remei li manava col·locar-se d'una manera o altra segons la temàtica del dia. Sort que el sou no estava malament.

La Beatriu es va vestir amb roba còmode i fàcil de treure. Li duraria posada només l'estona d'agafar el metro i arribar a l'escola. Uns deu minuts. En un vagó de metro atestat com era aquell, una noia tan maca no passava desapercebuda i totes les mirades es dirigien a ella. Unes a les cames llargues i d'aspecte finíssim que la noia tan cuidava; altres al rostre somrient i delicadament maquillat que coronava tota aquella perfecció; les més atrevides es mantenien, sense poder-ne fugir, clavades a la zona del pit, provocativa per deixar intuir un bust superb i de la qual la noia se sentia tan orgullosa que ho demostrava amb un escot captivador però alhora un pèl tímid: la mida perfecte. Entre aquests trajectes i les classes de l'escola d'art, la Beatriu s'havia acostumat a ser el centre d'atenció anés on anés. Malgrat tot, no tenia una bellesa espectacular; més aviat posseïa una bellesa senzilla i capaç d'agradar a tot el món.

La sorpresa la va trasbalsar un xic quan va comprovar, un cop entrà a classe amb només el barnús a sobre, que la Remei, per algun motiu, havia estat substituïda per un nou professor. Era un home madur amb unes semblances importants amb en Richard Gere. La Beatriu el va trobar atractiu.

El nou mestre la va saludar sense gens efusiu i la va esperonar a pujar, un dia més, a la tarima des d'on els alumnes l'observaven. L'home s'hi apropà seriós i observà amb detall el cos ja nu de la model. Semblava prou satisfet amb el material que des de direcció li proporcionaven. Fins i tot es va girar cap als alumnes, que preparaven els olis i els pinzells, i es va permetre el petit luxe de fer un acudit.

-Aquí sí que no hi ha excusa per a fer un mal retrat, oi, nois?

Els aprenents d'artista van riure forçats.

Les hores de feina en què la Beatriu havia d'estar dreta se li feien llargues i pesades, però semblava que aquell matí tindria sort i la relació laboral amb el nou professor començava amb bon peu. Tant que en el moment d'ajudar a la noia a adoptar la posició que el seu talent i la seva visió artística requerien, el contacte de la mà càlida del mestre amb el braç nerviós d'ella, va provocar-li una sensació excitant que va poder endurir-li els mugrons davant de tot l'alumnat. La majoria dels nois van adonar-se d'aquell petit detall.

Després de tres hores asseguda sobre la tarima amb les cames creuades, la Beatriu va tenir per fi permís per poder moure's una mica. Si abans els seus mugrons havien estat erectes per l'excitació del contacte, ara ho estaven per culpa de l'aire corrent que passava, que també feia que tingués la pell de gallina. Havia acabat la classe i el professor va demanar-li que es posés el barnús i atengués un moment a les seves proposicions. Havia ideat un nou exercici innovador.

-Beatriu, oi? -va qüestionar indiferent el professor mentre la jove es col·locava al seu costat-. Ara vull que ens mirem plegats els quadres que aquests joves han fet de tu i em diguis, des del punt de vista d'algú que no ha estudiat expressió pictòrica amb la Remei, quins aspectes del retrat no et semblen correctes.

La model es va nuar el cinturó del barnús i va accedir a donar la seva humil opinió sobre les pintures que els envoltaven, la majoria d'elles inacabades. Tenia en contra que els autors estaven davant i hauria d'anar amb compte si alguna cosa no l'acabava de satisfer per no ferir els sentiments de cap d'aquells aprenents il·lusionats i plens d'esperances. Com que el seu cos era el motiu en totes les obres, es va preparar per comprovar com la veien els demés. D'altra banda, la Beatriu va sospitar que tot aquell exercici no era més que un atac cap a la competència que li suposava al substitut la professora titular, com si volgués argumentar en contra de la seva doctrina educativa.

Mai abans havia tingut l'oportunitat, o millor dit, la necessitat, de veure un dels retrats que aquells estudiants li feien, per això es va sorprendre moltíssim quan es va veure fidelment il·lustrada en la primera tela a la que es van apropar. L'autora, una noia d'uns vint anys i d'aspecte cosmopolita, pretenia acabar algun detall inapreciable a tocs de pinzell.

-Què et sembla? -va voler saber el professor, inspeccionant amb autoritat aquell quadre inacabat.

La Beatriu no sabia què dir. Per a ella, una estudiant de segon curs de filologia anglesa, aquella reproducció a l'oli del seu propi cos era perfecte. Talment com ella mateixa s'imaginava, el seu calc de pintura mostrava una lluminositat a la pell molt juvenil i cuidada, unes formes sensuais totalment femenines i una cabellera llarga i llisa, digna d'un anunci de xampú. Era tan exacte que costava de creure que fos una pintura.

-Està molt bé! -va acceptar ella, embadalida davant la traça de la jove pintora.

-Veieu!? -va cridar llavors el professor, agafant amb precaució la tela i mostrant-la a la resta d'alumnes.

Tothom va observar l'obra amb atenció, provant d'endevinar quin era el secret que el mestre els volia transmetre. L'autora, orgullosa per la seva feina, només patia perquè els dits de l'home fossin curosos i no toquessin massa una pintura encara fresca.

-Doncs això és el que no heu de fer! Mai! -va exclamar de sobte, llançant el quadre a terra amb menyspreu.

Els estudiants es van espantar i la noia que havia fet el retrat es va tapar instintivament els ulls en veure que tota la feinada d'un matí quedava malmesa en caure de cara a terra. La Beatriu també es va sorprendre per aquella reacció inesperada. El retrat era perfecte, difícilment millorable.

-Per fer això, nois, ja tenim les càmeres de fotos! -va seguir amb aquell to de veu elevat i desagradable-. Jo, el que vull, és que transmeteu sensacions; que m'expliqueu què sentiu en pintar una dona o un paisatge. Vull veure a través del vostre cor, i no a través d'un pinzell. Qualsevol pot copiar, però no tothom és capaç d'expressar.

M'enteneu, oi?

El mutis s'havia instal·lat entre els alumnes i els cavallets, i només se sentia de fons els planys silenciosos de la pobra mossa víctima de l'exigència del professor. Estava molt disgustada i avergonyida, i amb raó.

El professor va donar permís per abandonar l'aula i els joves ho van fer més de pressa que de costum, segurament amb la intenció de perdre de vista aquell sonat que acabaven de conèixer. La Beatriu es va vestir encara en estat de xoc dins la cambra que tenia reservada per fer-ho i va tornar cap a casa intentant treure's del cap el desafortunat afer d'aquell matí.

L'endemà al matí, les tècniques del substitut van semblar repetir-se. Va demanar a la model que només es tragués la roba de cintura en amunt i li va oferir una cadira perquè segués. Estava clar que volia incidir en les seves teories expressives i va formular un nou repte als aprenents.

-Nois, avui farem un retrat diferent. Vull que utilitzeu la imaginació més que no pas el traç. Vull que plasmeu sobre la tela el que sentiu quan veieu aquesta noia. Què veieu a través dels seus ulls. No és tan difícil, oi?

Tots els alumnes que el dia abans ja havien retratat la Beatriu, excepte la noia a qui el professor va llançar la feina per terra, que potser necessitaria uns dies per recuperar l'autoestima perduda i tornar a classe, van acceptar aquell repte imposat com una ocasió interessant per demostrar la seva vàlua a aquell mestre tan exigent.

La model, malgrat no estar tan nua com de costum i més ben assegurada que com ho estava normalment, aquell matí no se sentia gens còmoda. Potser era que les mirades dels que l'envoltaven no eren com sempre. Alguns nois se la miraven amb ulls lascius i desitjosos que més que no pas excitar-la, l'espantaven; altres amb esguard tendre i càlid, pels quals la noia sentia certa emoció indescriptible; quatre o cinc noies la miraven amb recel, potser envejoses d'aquella anatomia tan perfecta, i ella no tenia més remei que desviar la mirada per por a agreujar aquell odi infundat.

Va ser el matí més llarg i pesat de la seva curta carrera de model. Es va començar a neguitejar a mig matí en comprovar que només era a l'equador de la jornada, i des d'aquell moment no va poder deixar de pensar en l'hora de tornar cap a casa. El mestre es mantenia absent en un racó de l'aula, assegut i llegint el diari com si la seva presència fos trivial.

Quan només faltava un quart d'hora per acabar aquella sessió, el substitut s'alçà d'una revolada, recordant a l'alumnat que encara era allà.

-Farem un cop d'ull a les vostres creacions -va dir seriós però amb un clar to burleta respecte els joves.

Es va apropar al primer alumne que va trobar i va fer un cop d'ull a la tela, impregnada de colors i idees tal com a ell li agradava.

-Ep, noi! Molt bé! -va felicitar-lo, prenent-se la confiança suficient com per posar-li la mà a l'espatlla-. Veig que m'has entès. Molt bé, molt bé!

L'alumne no va poder ni agrair aquella congratulació que el mestre ja estava observant el llenç mig acabat de la noia del costat. Aquest cop, l'expressió de l'home era més greu però tanmateix es mantenia satisfeta.

-Molt bé! M'agrada molt! -seguia alabant les obres dels joves-. Una visió molt aguda!

El passeig del substitut entre els cavallets va resultar ser una volta plena de felicitacions i lloances. Tot el que els alumnes havien fet aquell matí semblava agradar-li. Des de la seva cadira, la Beatriu va començar a intrigar-se per aquell comportament i, sobretot, pel contingut de les teles que tenia totes d'esquena. Si el dia abans, que havia vist una representació exacta de la seva figura, aquell boig l'havia tirat pel terra, què devia estar veient en aquells moments per estar tan satisfet?

El professor es va aturar davant d'un dels quadres ben corprès. Va mirar la model amb un somriure provocatiu i la va invitar a apropar-s'hi. Per algun motiu volia que la noia observés el retrat, i no precisament per saber l'opinió d'algú que no havia après amb la Remei. L'autor, un noi carregat de piercings, esperava cofoi l'arribada de la Beatriu al seu costat.

-Què et sembla? -va afanyar-se a preguntar-li el professor quan la noia encara no havia pogut arribar-. És

provocatiu, oi?

La Beatriu va quedar paralitzada en veure el que el noi havia pintat. Estava ben clar que havia fet servir més la imaginació que el traç, tal com els havia proposat el mestre, ja que al llenç hi havia il·lustrada una noia completament nua, amb una posició poc honrosa sobre un gran llit i una joguina per a adults prop de l'entrecreix. La noia va voler escapolar-se d'aquella situació arrencant a córrer, però la mà del professor li ho va privar agafant-la pel braç. La sensació d'aquell contacte fou tan diferent a la del dia anterior que la Beatriu va tenir ganes de vomitar.

-Un moment, si us plau! -va demanar-li amb suavitat deixant-la per fi-. Escoltem l'explicació de l'artista.

El noi es va quedar mut, sense saber què dir. Va rumiar un moment i finalment va donar a conèixer els motius que l'havien dut a realitzar aquell retrat.

-Des que la Beatriu és la model que dibuixem, cada nit tinc el mateix somni -va confessar tímidament el noi, apartant la mirada de la noia ara que aquesta sabia allò-. Per això, sempre que la miro només em venen al cap escenes d'aquest somni, així que ho he representat d'aquesta manera.

-Excel·lent! -va concebre el professor, donant un parell de cops a l'espatlla de tan aplicat alumne.

El substitut va agafar la model de bracet i junts van començar cap al següent cavallet, on els esperava una noia convençuda de què la seva obra agradaria l'instructor. La Beatriu es mantenia callada i sorpresa, i sobretot, molt ofesa pel que acabava de presenciar. Allò era la falta de respecte més gran a la que havia estat sotmesa, i tot per les teories estrafolàries d'un artista sonat.

-A veure, aquest? -va dir el mestre mentre es situava davant el quadre-. No és tan agradable, oi?

La Beatriu va llançar un petit crit en veure que el seu cos, sempre lloat per la seva bellesa i perfecció, havia estat reproduït de forma gairebé esquelètica. Era una noia prima, però la dibuixant n'havia exagerat aquella característica fins al punt de fer-la ofensiva.

-Jo veig en la model -va avançar-se a explicar l'autora, sense esperar que el professor li donés el permís- una representació clara de tot el sistema que ens imposen les modes. Sempre hem de mantenir-nos en forma, sobretot les noies, i per això he volgut plasmar aquesta imatge que crec que és commovedora.

-Molt bé! Un retrat social perfecte, oi? -va afegir el mestre complagut amb la feina de la noia.

La Beatriu es va començar a sentir dolguda per tot aquell comportament generalitzat que l'estava deixant com un mer objecte artístic. Tenia ganes de marxar cap a casa i oblidar de tota aquella colla d'artistes sense sentiments que la insultaven amb els seus retrats ofensius i de mal gust. Però les intencions del substitut eren repassar tots i cadascun dels teles i poder treure'n una conclusió més que artística, conceptual.

-A veure! Passem al següent.

Al costat d'aquest darrer cavallet n'hi havia un altre on ja els esperava un noi preocupat pel veredict del mestre. Aquest s'hi plantà davant i l'observà de dalt a baix com si fos la darrera cosa del món.

-Sensacional! -va exclamar l'home efusivament-. Per què t'ha donat aquesta impressió?

Un cop més, la Beatriu es va apropar tímidament al quadre comentat per veure, tot i que potser no en tenia massa ganes, quina nova representació de la seva persona havien fet aquell grup d'artistes aprenents.

El seu rostre s'entristí en veure el que exhibia el llenç. Estava clar que la persona il·lustrada era ella, però amb un posat preocupat i decebut, com aquell que no ha trobat res a què aferrar-se, com si a la seva pròpia vida li manqués el motiu principal per a ésser.

-No ho sé -va fer l'alumne dubtant d'ell mateix-. Potser... la seva mirada em diu que només manté aquesta feina perquè no troba res més. Sempre ve aquí amb cara de preocupació i és segurament perquè té problemes. Potser no pot pagar-se el pis, o potser ha tingut algun desengany amorós.

La Beatriu va fer que no amb el cap, desmentint totes aquelles acusacions que només sabien fet perquè a l'estudiant d'arts li havien semblat. El professor, en canvi, feia que sí, com si conegués la model millor que ella mateixa.

-Passem al següent? -va proposar una altra vegada el substitut, donant la impressió que mai en tindria prou, de veure com l'autoestima de la Beatriu anava disminuint minut rera minut per culpa seva.

Però la noia ja n'estava farta i, començant un degoteig constant de llàgrimes, va sortir corrent de l'aula. Volia marxar d'allà i tenia clar que, mentre aquell home impartís classes en aquella escola, ella no tornaria a posar ni un sol dia més.

-Em sembla que no s'ho ha pres bé -va dir amb serenitat el professor, com si aquell succés no tingués cap importància per a ell.

Aquella tarda, la Beatriu estava desfeta. No va anar a la facultat i es va quedar a casar, engolint xocolata com una desesperada. El que havia viscut aquell matí l'havia deixat ben angoixada, i no podia deixar de pensar en els comentaris que els alumnes havien fet de les seves impressions. Tenia clar que ella no era una joguina sexual per a ningú, ni una víctima de les modes anorèxica, ni tampoc una frustrada sense motivacions. Però el fet és que li preocupava bastant que els altres la veiessin així.

A les nou i cinc del vespre va sonar el seu telèfon mòbil. Sense ganes, el va agafar de sobre la tauleta, plena de papers de xocolata, i va mirar quin número apareixia a la pantalla. La Mireia havia tingut sort. Si hagués estat algú altre, la Beatriu no s'hagués molestat ni a despenjar.

-Hola, guapa! -va saludar des de l'altra banda la seva companya d'estudis-. Que no et trobes bé?

-D'aquella manera -va respondre l'altra, mig enfonsada en la flongesa del sofà. I va pensar en dècimes de segon

una excusa creïble-. He... tingut feina i... se m'ha fet tard. I ja no he vingut.

-Ja ho he vist, ja, que no has vingut -va reconèixer la Mireia, capficada en els possibles problemes de la seva amiga-. Mira, per què no vens aquesta nit de festa amb mi i uns quants més de la classe que havíem pensat d'anar a celebrar l'aniversari de la Carla.

-No ho sé, tia -va avançar la Beatriu desganada d'activitats-. Estic una mica depre.

-Per això mateix! Va, arregla't que a les onze et passo a buscar.

La Mireia va penjar per no deixar possibilitat de resposta a la seva amiga, ja que sabia que si s'ho pensava molt acabaria refusant aquella opció. La Beatriu, desmotivada ara com el tercer retrat seu que havia vist, es va alçar del sofà i va recollir una mica tot aquell escampall de papers tacats per les restes de xocolata que havia pogut endrapar en una tarda. Després va anar cap al lavabo i va mirar-se al mirall. Feia pena. Anava despentinada i bruta, amb els ulls vermells i un xic inflats per haver-se passat la tarda plorant. No era la bellesa que captivava totes les mirades allà on anés. Es va dutxar, provant així d'arreglar aquell desgavell que no li agradava gens. Com que ja estava tipa i no havia de sopar, va aprofitar les gairebé dues hores que tenia abans que la vinguessin a recollir per mudar-se i pentinar-se. Es va fer un recollit que, unit amb la samarreta escotada, deixaven a la vista un coll i unes espatlles tan boniques que la gent voldria llançar-s'hi per besar-les només de veure-les. Sí, li aniria molt bé que algú ho fes per recuperar tota l'autoestima que aquell matí havia anat perdent.

El mòbil va sonar només durant tres o quatre segons. Era una trucada perduda i significava que l'esperaven a baix. Va fer un darrer cop d'ull al mirall i tot i no quedar massa convençuda del que veia, va donar per finalitzada l'etapa de preparació i va baixar les escales per reunir-se amb les seves amigues.

Les noies la van rebre amb somriures i afalacs. No els agradava tenir una amiga trista i van provar d'animar-la com fos possible. Segur que la Mireia els havia explicat que la Beatriu no estava massa fina, i totes es van interessar pels maldecaps de la seva companya. Van haver de tibar-li una mica la llengua però, finalment, la jove va explicar els disgustos que havia tingut pel matí en veure tots aquells retrats que li havien fet. La van escoltar amb atenció i finalment es van atrevir a donar-li algun consell.

-Bea, no els facis ni cas! -va aconsellar-li la conductora del cotxe.

-La Carla té raó -va afirmar la mossa que seia al seu costat, la Marta-. Ells no et coneixen de res i no tenen dret a dir-te aquestes coses.

-Ja, però i el professor? -va qüestionar després la Beatriu-. Tot això és culpa seva, i jo, demà, l'he de tornar a veure.

-Quants cops t'hem dit que deixis aquesta merda de feina -va recordar-li la Carla, que malgrat la seva interacció en

la conversa no deixava cap moment el volant.

-Va, dona! Oblida't de tots aquests desgraciats de l'escola d'art i emborratxem-nos, aquesta nit! -va proposar la Mireia, amb ganes d'iniciar una esbojarrada nit de festa amb les seves amigues-. I lliguem!

Les quatre noies van esclatar a riure sorollosament, impeding fins i tot que el volum de la música que tenien posat es pogués sentir en l'habitacle.

Dit i fet, ja a la discoteca, totes quatre amb una cervesa a la mà, es van dirigir cap a la pista i es van posar a ballar com si no ho haguessin fet des de feia dècades. Estaven tan animades que ni s'adonaven de la quantitat de nois que les miraven delitosament, fent-se-les seves amb la mirada.

A mitja nit, en un moment de pausa per a recuperar l'alè, un xicot atractiu se'ls apropà i es presentà sense més preàmbuls. Estava interessat en la Beatriu. L'havia estat observant tota la nit; mentre ballava, mentre bevia, mentre reia amb les seves amigues. La Mireia, que per aquestes coses tenia ull, de seguida va advertir la seva amiga. L'altra va somriure i sense pensar-s'ho ni un moment es va apropar al noi i el va obsequiar amb un petó que, ni en la més optimista de les seves previsions, hagués pensat que arribaria tan aviat. Llavors li va dir alguna cosa a l'orella que va fer alegrar la cara del xicot. Es van agafar de la mà i van desaparèixer entre la gentada que es movia a la discoteca. Va tenir només temps per fer adéu amb l'altra mà a les seves amigues que miraven sorpreses, i una mica envejoses, el desenllaç d'aquella presentació sobtada.

Al matí següent, la Beatriu es va aixecar del llit d'un bot, animada i més contenta que mai, malgrat tenir encara una mica de son. S'havia passat pràcticament tota la nit amb el noi en aquell mateix llit, fent l'amor, donant-se petons i regalant carícies que, com a mínim ella, necessitaven. Feia poc que ell havia marxat, deixant impregnats els llençols del seu aroma masculí que tan desitjava la noia.

Va córrer cap al bany. Ja era tard i havia d'afanyar-se si no volia endarrerir-se a la feina. Tot i que el dia abans s'havia plantejat deixar-ho, aquell matí es tornava a sentir amb forces suficients com per a aguantar el substitut i tots els aprenents d'art que es possessin davant seu.

Les sacsejades damunt del llit havien provocat un desordre important en els seus cabells foscos, però brillaven més que de costum. I els ulls, malgrat la son, no estaven vermells ni inflats. Al contrari, tenien una lluminositat inusual que captivava. I, sobretot, un ample somriure que només tenia un motiu.

Al metro, els deu minuts de trajecte, es va tornar a convertir en el blanc de totes les mirades. Tornava a ser ella, es tornava a sentir segura amb sí mateixa.

-Bon dia, Beatriu -va saludar-la amb to burlesc el substitut un dia més, exposant un cert aire de superioritat davant la resta d'alumnes preparats davant del cavallet corresponent-. Estem preparats per començar, oi?

Aquella darrera pregunta significava que la model es podia descordar el barnús i pujar sobre la tarima. Però

aquell matí la Beatriu no s'havia posat el barnús i encara portava els texans i la samarreta. Amb aquells ulls brillants i clars es va apropar a mig metre del professor i va esperar per veure com reaccionava.

-És tard, eh? Vinga -va esperonar-la l'home amb ulls viciosos, desitjant tornar a veure el cos nu i alhora humiliat d'aquella noia a qui tractava com si fos una cistella plena de fruita destinat a ser el motiu d'una natura morta.

Sense fer esperar més al professor, la Beatriu es va apropar a la tarima i abans d'enfilar-s'hi es va treure la roba, provocant una nova excitació entre la part masculina dels alumnes i un nou atac de gelosia de la majoria de les noies. Aquella sensació la va enfortir. Si l'envejaven, que s'aguantessin; si els agradava, que s'ho treballessin una mica perquè aquell sentiment fos recíproc. Els seus ulls, aquell matí, van reflectir una cosa ben diferent.